

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Veszprémi Igazgatósága

**A kalászos gabonák 2005. évi terméseredményei a
Közép-Dunántúlon**

Veszprém
2005. október

Készült:
a Központi Statisztikai Hivatal
Veszprémi Igazgatóság,
Tatabányai képviseletén

Igazgató:
Szemes Mária

Tájékoztatási osztályvezető:
Berta Györgyné

Készítette:
Szabó Sándorné

*Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével, adatok átadása
csak a KSH Veszprémi Igazgatósága engedélyével történhet!*

A KSH Veszprémi Igazgatósága Tatabányai Képviseletének kiadványai
megrendelhetők, megvásárolhatók:
Tatabánya, Mártírok útja 81/A. Telefon: 34/316-155, Telefax: 34/330-592

KSH az interneten: www.ksh.hu

A kalászos gabonák 2005. évi terméseredményei

2005. évben **kalászos gabonaféléket** a Közép-Dunántúl megyéiben 204 434 hektárról takarítottak be, 5 %-kal (10 400 ha) kisebb területről, mint 2004-ben. Mindhárom megyében csökkent a kalászosal hasznosított terület, de míg Komárom-Esztergomban ez alig egy százalék, addig Veszprémben 6,4 %. A termés mennyisége 918 ezer tonna, ami közel 60 ezer tonnával kevesebb, mint az előző évben. Az országosnál egy százalékponttal nagyobb a vetésterület csökkenése, miközben a termésmennyiségé attól lényegesen (9 százalékponttal) kedvezőbb. A régióban termelt gabona több mint fele Fejér megyéből került a magtárakban, ahol a termés 5 %-kal lett kevesebb, mint 2004. évben.

A kalászosok termésének 72 %-át a **búza** (durumbúzával együtt) adta. Az előző évinél 6 100 hektárral kisebb területről 664 ezer tonnát arattak le, ez a mennyiség az előző évi rekordtermésnél 5 %-kal kevesebb ugyan, de az 1996-2000. közötti évek átlagát mintegy 21 %-kal meghaladta. A hektáronkénti 4 760 kilogrammos termésátlag 70 kg-mal alacsonyabb ugyan a 2004. évinél, de magasabb mind a 2001-2005, mind az 1996-2000. közötti évek átlaga. A legnagyobb hozamcsökkenés Komárom-Esztergom megye gazdálkodóinál következett be, ugyanakkor Fejérben alig változott a búza termésátlaga, ami Tolna megyét követően az országban a második legmagasabb érték.

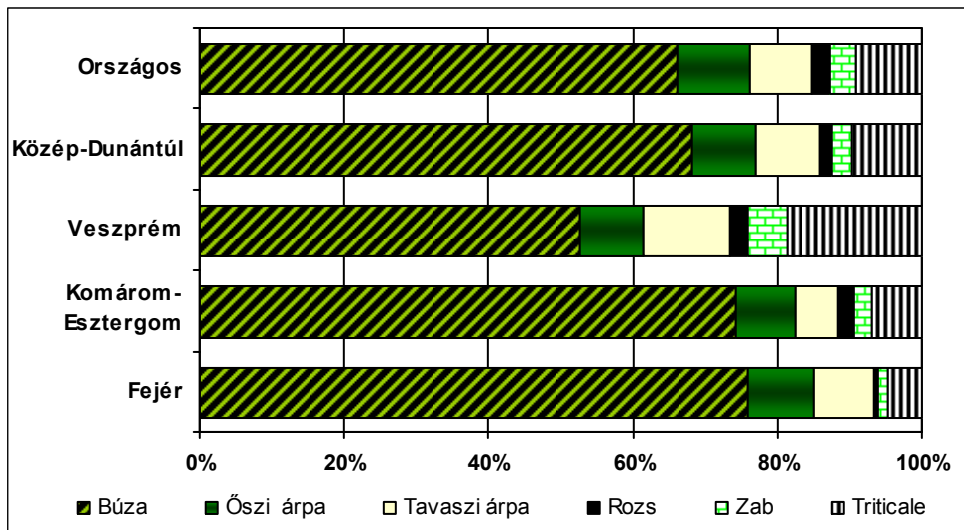
Mérséklődött a **rozsa** hasznosított terület, az előző évihez viszonyítva 450 hektárral kisebb, összesen 3 122 hektár területről közel három tizedével kevesebb termést (8 381 tonnát) takarítottak be a Közép-Dunántúl gazdálkodói, így a termésátlag (2 680 kg/ha) lényegesen elmaradt az egy évvel korábbtól.

Az **őszi** és a **tavaszi árpa** együttes termésmennyisége 156 200 tonna volt, mely az összes kalászos gabonának közel hatoda. A 36 430 hektárnyi vetésterületük 560 hektárral kisebb a tavalyinál. Az őszi és a tavaszi árpa területi aránya közel azonos, egy évvel korábban még 57-43% volt. A betakarított termés mennyisége meghaladta a 2004. évit, a hektáronkénti 4 540 és 4 030 kilogrammos hozam lényegesen nagyobb az egy évvel korábnál. Tavaszi árpa esetében a megyék sorában Fejér megye az első, Komárom-Esztergom pedig a harmadik legnagyobb termésátlagot érte el, az őszi árpánál ugyancsak Fejér megye foglalja el a második helyet.

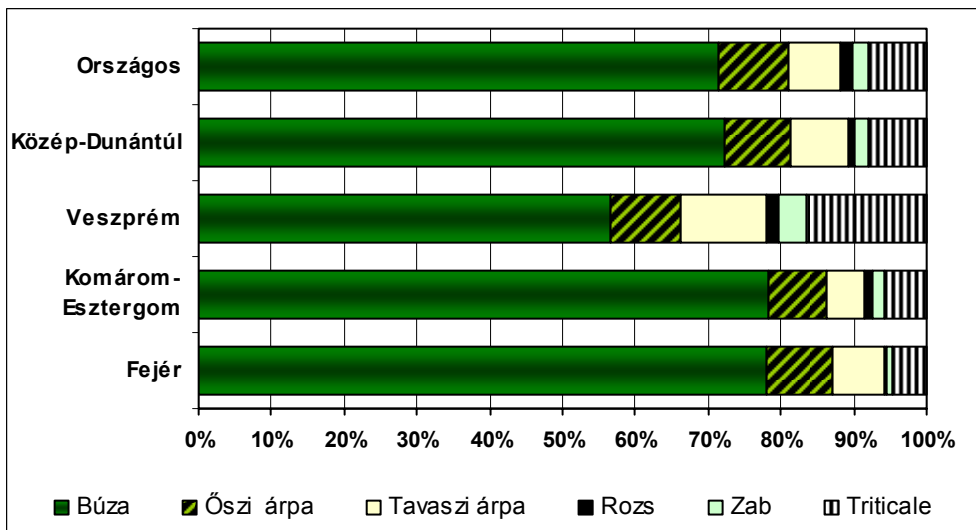
Zabot közel 6 000 hektáron vetettek, a betakarított mennyiség harmadával kevesebb az egy évvel korábnál. A termésátlag is hasonló mértékben csökkent (2 660 kilogramm hektáronként), de még így is kedvezőbb az országosnál, melynek mértékét csupán a Veszprém megyei gazdálkodók nem érték el.

Az egyéb gabonafélék közül **triticalét** 19 561 hektáron, a tavalyinál kisebb vetésterületen termesztettek. Elsősorban az egyéni gazdálkodók körében kedvelt növény, a triticaléval hasznosított terület több mint háromnegyedét ők művelik. A betakarított termésmennyiség 14 %-kal kevesebb, a hektáronkénti hozam pedig 7 %-kal alacsonyabb az előző évinél. A termésátlagok szóródása a három megye között igen jelentős, hiszen hektáronként mindegy 1 400 kilogrammos a különbség. A legmagasabb (4 770 kg/ha) hozamot regisztrált Fejér megyében hektáronként ezer kg-mal nagyobb a termésátlag, mint országosan.

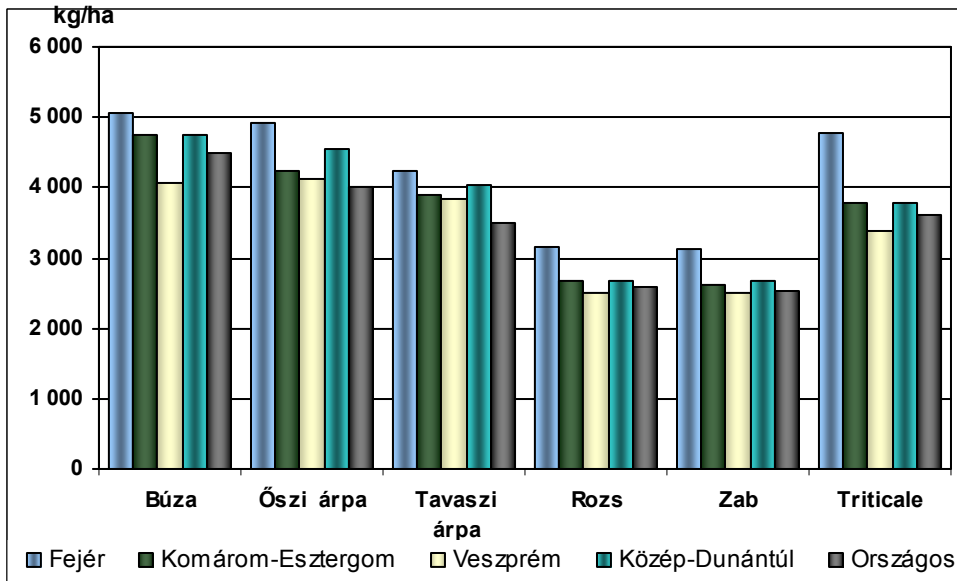
A kalászos gabonák betakarított területének megoszlása 2005

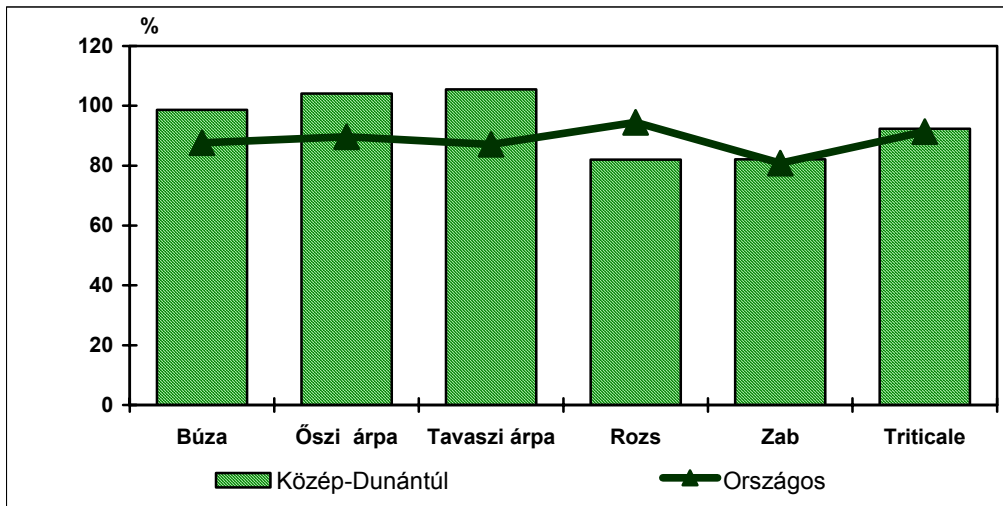
A kalászos gabonák termésmennyiségének megoszlása 2005

A kalászos gabonák termésátlagai 2005

A kalászos gabonák termésátlagainak változása, 2005 (2004 = 100,0)

A kalászos gabonák betakarított területe

(hektár)

Év	Komárom-Esztergom megye			Közép-Dunántúl	
	Fejér	Komárom-Esztergom	Veszprém		
Kalászos gabonák összesen					
1991 – 1995	évek	97 056	38 427	63 921	199 404
1996 – 2000	átlaga	96 429	41 522	62 450	200 401
2003		102 042	42 212	62 333	206 587
2004		106 167	39 720	68 947	214 834
2005		100 526	39 344	64 564	204 434
Ebből: búza^{a)}					
1991 – 1995	évek	68 163	25 186	34 611	127 960
1996 – 2000	átlaga	72 034	27 928	32 227	132 189
2003		78 098	30 412	34 299	142 809
2004		80 833	29 118	35 489	145 440
2005		76 283	29 160	33 921	139 364
őszi árpa					
1991 – 1995	évek	12 699	4 578	8 946	26 223
1996 – 2000	átlaga	8 397	3 689	6 474	18 560
2003		10 803	2 780	6 263	19 846
2004		11 613	2 600	6 883	21 096
2005		9 215	3 320	5 805	18 340
tavaszi árpa					
1991 – 1995	évek	11 286	4 608	10 423	26 317
1996 – 2000	átlaga	10 079	4 706	9 908	24 693
2003		7 131	3 103	6 612	16 846
2004		6 119	2 374	7 400	15 893
2005		8 217	2 287	7 584	18 088
rozs					
1991 – 1995	évek	1 461	1 514	4 032	7 007
1996 – 2000	átlaga	685	687	2 244	3 616
2003		425	690	1 630	2 745
2004		802	910	1 860	3 572
2005		652	857	1 613	3 122
zab					
1991 – 1995	évek	998	1 126	3 828	5 952
1996 – 2000	átlaga	1 082	1 574	4 301	6 957
2003		1 513	1 537	3 129	6 179
2004		1 717	1 298	4 817	7 832
2005		1 398	970	3 591	5 959
triticale					
1991 – 1995	évek	2 449	1 415	2 081	5 945
1996 – 2000	átlaga	4 152	2 938	7 296	14 386
2003		4 072	3 690	10 400	18 162
2004		5 083	3 420	12 498	21 001
2005		4 761	2 750	12 050	19 561

a) Durumbúzával együtt.

A kalászos gabonák termésmennyisége

(tonna)

Év	mege			Közép-Dunántúl	
	Fejér	Komárom-Esztergom	Veszprém		
Kalászos gabonák összesen					
1991 – 1995	évek	430 986	159 380	219 701	810 067
1996 – 2000	átlaga	405 518	162 761	194 929	763 208
2003		263 061	109 090	129 341	501 489
2004		523 178	185 826	268 603	977 607
2005		496 391	176 709	245 000	918 100
Ebből: búza^{a)}					
1991 – 1995	évek	316 836	114 633	131 242	562 711
1996 – 2000	átlaga	317 148	121 496	109 300	547 944
2003		206 572	82 339	77 945	366 856
2004		410 689	144 273	147 263	702 225
2005		387 071	138 510	138 405	663 986
őszi árpa					
1991 – 1995	évek	59 485	18 978	31 895	110 358
1996 – 2000	átlaga	35 434	14 593	21 469	71 496
2003		28 583	7 565	12 974	49 125
2004		54 186	10 946	26 760	91 892
2005		45 246	14 077	23 975	83 298
tavaszi árpa					
1991 – 1995	évek	38 819	14 169	31 417	84 405
1996 – 2000	átlaga	34 857	12 735	27 022	74 614
2003		15 320	6 516	12 576	34 412
2004		26 165	8 946	25 559	60 670
2005		34 922	8 896	29 074	72 892
rozs					
1991 – 1995	évek	3 262	3 665	8 581	15 508
1996 – 2000	átlaga	1 709	1 417	5 216	8 342
2003		546	1 311	2 847	4 704
2004		2 980	3 094	5 622	11 696
2005		2 054	2 297	4 030	8 381
zab					
1991 – 1995	évek	3 028	2 594	9 855	15 477
1996 – 2000	átlaga	2 983	3 852	10 263	17 098
2003		2 282	2 521	3 913	8 716
2004		6 120	3 997	15 227	25 344
2005		4 388	2 534	8 952	15 874
triticale					
1991 – 1995	évek	9 556	5 341	6 711	21 608
1996 – 2000	átlaga	13 387	8 668	21 659	43 714
2003		9 758	8 838	19 086	37 682
2004		23 038	14 570	48 172	85 780
2005		22 710	10 395	40 564	73 669

a) Durumbúzával együtt.

A kalászos gabonák termésátlaga

(kg/hektár)

Év		Fejér	Komárom- Esztergom	Veszprém	Közép- Dunántúl
		megye			
Búza^{a)}					
1991 – 1995	évek	4 650	4 550	3 790	4 400
1996 – 2000	átlaga	4 400	4 190	3 380	4 150
2003		2 640	2 710	2 270	2 570
2004		5 080	4 960	4 150	4 830
2005		5 070	4 750	4 080	4 760
Őszi árpa					
1991 – 1995	évek	4 680	4 150	3 570	4 210
1996 – 2000	átlaga	4 220	3 960	3 350	3 850
2003		2 650	2 720	2 070	2 480
2004		4 670	4 210	3 890	4 360
2005		4 910	4 240	4 130	4 540
Tavaszi árpa					
1991 – 1995	évek	3 440	3 080	3 010	3 210
1996 – 2000	átlaga	3 460	2 710	2 710	3 020
2003		2 150	2 100	1 900	2 040
2004		4 280	3 770	3 450	3 820
2005		4 250	3 890	3 830	4 030
Rozs					
1991 – 1995	évek	2 230	2 420	2 130	2 210
1996 – 2000	átlaga	2 500	2 060	2 240	2 310
2003		1 290	1 900	1 750	1 710
2004		3 720	3 400	3 020	3 270
2005		3 150	2 680	2 500	2 680
Zab					
1991 – 1995	évek	3 030	2 300	2 570	2 600
1996 – 2000	átlaga	2 760	2 450	2 360	2 460
2003		1 510	1 640	1 250	1 410
2004		3 560	3 080	3 160	3 240
2005		3 140	2 610	2 490	2 660
Triticale					
1991 – 1995	évek	3 900	3 780	3 230	3 630
1996 – 2000	átlaga	3 220	2 950	2 960	3 040
2003		2 400	2 390	1 840	2 070
2004		4 530	4 260	3 850	4 080
2005		4 770	3 780	3 370	3 770

a) Durumbúzával együtt.

**A kalászos gabonák termésátlagának szélső értékei
2005**

Megnevezés	Legmagasabb termésátlagú megyék (kg/ha)	
Búza ^{a)}	Tolna	5 300
	Fejér	5 070
	Baranya	4 950
Őszi árpa	Heves	5 000
	Fejér	4 910
	Tolna	4 680
Tavaszi árpa	Fejér	4 250
	Tolna	4 000
	Komárom-Esztergom	3 890
Rozs	Baranya	4 700
	Tolna	3 820
	Győr-Moson-Sopron	3 730
Zab	Tolna	3 740
	Fejér	3 140
	Zala	3 000

**A kalászos gabonák termésátlagának szélső értékei (folytatás)
2005**

Megnevezés	Legalacsonyabb termésátlagú megyék (kg/ha)	
Búza ^{a)}	Csongrád	4 020
	Vas	4 030
	Budapest	4 050
Őszi árpa	Szabolcs-Szatmár-Bereg	3 310
	Budapest	3 380
	Nógrád	3 400
Tavaszi árpa	Budapest	1 910
	Hajdú-Bihar	2 880
	Nógrád	2 990
Rozs	Budapest	1 940
	Bács-Kiskun	2 160
	Csongrád	2 180
Zab	Budapest	1 770
	Bács-Kiskun	1 940
	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1 980

a) Durumbúzával együtt.

Agrárrolló (előző év azonos időszaka = 100,0)

Termékek	2004	2004. jan.-júl.	2005. jan.-júl.
A mezőgazdasági termékek termelői árainak indexei			
Gabonafélék	79,2	131,6	68,4
Ipari növények	102,4	102,3	102,4
Friss zöldségek	104,0	100,2	106,0
Virágok	125,1	128,4	99,9
Burgonya	83,1	114,8	56,3
Gyümölcsfélék	75,1	82,1	111,2
Bor	93,8	102,5	74,8
Növényi és kertészeti termékek összesen	86,2	111,2	84,8
Élő állatok	110,1	107,5	106,2
Vágómarha	112,6	104,9	121,8
Vágósertés	114,9	109,3	110,7
Vágóbaromfi	104,6	105,9	97,9
Állati termékek	94,7	94,9	101,0
Nyerstej	90,3	89,1	104,7
Étkezési tyúktojás	112,0	118,6	95,2
Egyéb állati termék	97,9	101,9	80,0
Élő állat és állati termékek összesen	103,9	102,4	104,3
Összesen	94,6	107,0	93,8
Mezőgazdasági ráfordítások árindexei			
Vetőmag	103,8	102,9	92,5
Energia	118,3	112,5	120,9
Műtrágya	106,1	109,8	103,2
Növényvédő szerek	102,9	103,9	110,3
Állatgyógyászati költségek	105,8	105,6	107,9
Takarmány	113,9	125,6	81,1
Gépfenntartási költségek	106,3	106,5	104,5
Épületek fenntartása és javítása	103,6	104,5	102,8
Egyéb költségek	107,8	107,3	106,7
Folyó termelő-felhasználás	110,4	113,7	97,7
Gépek	105,8	105,1	106,3
Épületek	106,5	107,1	103,2
Egyéb	104,7	105,3	103,7
Mezőgazdasági beruházások	106,0	105,9	104,8
Összesen	109,8	112,5	98,7
Agrárrolló^{a/}	86,2	95,1	95,0

a/ Az agrárrolló számításakor a termelőiár-indexet osztjuk a ráfordítások árindexével.

Néhány növénytermesztési termék piaci átlagára

(Ft/kg)

Termék	2002	2003	2004	2005. jan.-júl.
Búza	28,60	34,0	43,70	35,20
Kukorica, morzsolts	28,20	31,90	45,70	35,80
Árpa	25,40	31,90	42,40	33,50
Zab	31,60	33,20	46,90	40,20
Burgonya	71,10	109,10	90,30	71,00
Bab, száraz	547,0	556,30	541,40	624,70
Borsó, száraz	214,90	217,80	219,80	230,20

Mezőgazdasági termékek átlagárai

(Ft/kg)

Termék	2004		2005	
	július	január-július	július	január-július

A feldolgozók, továbbértékesítők által fizetett árak

Durumbúza élelmezési célra	30,90	31,50	28,00	27,20
Egyéb búza, takarmányozásra	21,20	24,00	18,30	19,70
Egyéb búza, élelmezési célra	22,80	28,60	20,10	22,10
Kukorica takarmányozásra	34,60	37,00	22,50	21,80
Kukorica élelmezési célra	34,90	37,00	23,60	22,30
Árpa takarmányozásra	20,70	23,70	19,50	20,00
Árpa élelmezési célra	25,60	28,80	24,60	24,70
Árpa malátagyártásra	23,10	23,20	20,90	23,00
Rozs takarmányozásra	17,40	26,50	13,50	14,50
Rozs élelmezési célra	19,00	30,30	14,70	16,40
Zab, vetőmag nélkül	21,70	34,60	16,50	19,50
Vágómarha, borjú nélkül	245,60	214,80	266,10	256,80
Vágósertés	303,70	246,50	278,40	272,00
Tehéntej	60,30	61,80	60,80	64,80
Étkezési tyúktojás (Ft/db)	12,20	12,20	10,90	12,00

A mezőgazdasági termelők által közvetlenül a lakosságnak kínált termékek árai

Vágósertés	345,60	280,70	323,50	346,00
Tyúktojás (Ft/db)	20,00	20,10	18,50	19,10
Tehéntej	149,40	146,90	151,90	153,70

Módszertani megjegyzések

A kalászos gabonák 2005. évi terméseredményeit a Központi Statisztikai Hivatal a gazdasági szervezetek és az egyéni gazdálkodók párhuzamos megfigyelésével állapítottuk meg.

Mindkét gazdaságkör esetében a 2005. évi vetésterület-megfigyelés adatszolgáltatói közül csak a május 31-én kalászosgabona-területet jelentőket figyelték meg. A gazdasági szervezetek esetében mintegy 3300, reprezentatív mintában szereplő egyéni gazdaságok közül csaknem 10200 adatait rögzítették.

A 2005. évi terméseredményeinek megállapítása:

Az egyéni gazdálkodók adatainak teljeskörűsítése megyénként átlagbecsléssel történt, amelyet szakértői felülvizsgálat egészített ki. Ezen adatokat a kalászosgabona-féléket termelő gazdálkodó szervezetek teljes körű megfigyelésének adataihoz hozzáadva határoztuk meg a megyék és az ország kalászosgabona-termelésének 2005. évi terméseredményeit.

Fogalmak:

Egyéni gazdálkodó:

- a mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó háztartásokat (állatállományuk és földterületük nagyságától függetlenül), és
- az adószámmal rendelkező egyéni vállalkozásokat is egységesen egyéni gazdálkodó (tevékenységüket pedig egyéni gazdálkodás) gyűjtőnévvel szerepeltetjük, a statisztikában.

Gazdaságok összesen: a gazdasági szervezetek és az egyéni gazdálkodók együttesen.